

TRIJNTJE EN WIJNTJE, EEN GEVAL VAN DECOMPENSATIO CORDIS TEN GEVOLGE VAN THIAMINE-DEFICIËNTIE

Na lezing van het boeiende verslag van collega DE NEELING (1969) heb ik de indruk, dat wel de ziekte van de door hem beschreven patiënte is behandeld, doch dat de zieke er bekaaid vanaf is gekomen.

De diagnose: Vitamine-B₁-deficiëntie met decompensatio cordis en een polyneuritis bij een nerveuze vrouw met een ulcus pylori werden vlot door DE NEELING en de neuroloog gesteld. Ik mis echter de diagnose: alcoholverslaving, hoewel hier toch duidelijke aanwijzingen voor waren, gezien de abnormaal grote hoeveelheden alcoholhoudende drank, die patiënte voortdurend gebruikte. Het zou mij niet verbazen als het ulcus pylori mede is ontstaan uit een alcoholische gastritis en de grote psychische stress, waaronder een alcoholist(e) pleegt te lijden. Het ulcus pylori en de anorexie door overmatig alcoholgebruik lijken mij de hoofdoorzaak van de ondervoeding. De verschijnselen hiervan zijn met voortvarendheid behandeld.

In het verslag ontbreekt echter de consulent-psychiater. Vooral de psychiater, die goed bekend is met de problematiek van alcoholici had mogelijkterwijs veel voor deze patiënte kunnen doen.

Alcoholisme is een aandoening, waarvan de oorzaak onbekend is. Vaak wijt men deze aan een neurotisch-depressief syndroom en maakt men onderscheid in diverse typen drinkers. Etiologisch zou een fixatie van de geestesontwikkeling in de orale fase een belangrijke rol spelen. Een eenvoudige trefzekere behandelingsmethode is er niet. Toch is er veel therapeutisch succes te behalen voor de op dit terrein ervaren arts. Een uitgebreide verhandeling hierover is hier niet op haar plaats. Ik wijs slechts op het bestaan van medische consultatiebureaus, waar artsen en maatschappelijk werkers aan verbonden zijn. In een enkel geval is daarbij de mogelijkheid tot opname geschapen (Jellinek-kliniek te Amsterdam). In een dergelijke op de verslavingsziekten gespecialiseerde kliniek of in een psychiatrische inrichting kan de patiënt een ontwenningsskuur ondergaan (d.i. onthouding, seditatie, roborering, resocialisering, recidiefprohylaxe met disulfiram (Refusal) en poliklinische begeleiding), en er wordt research bedreven. Zeer belangrijk is het te trachten alcoholici, die willen stoppen met alcoholmisbruik, met elkaar in contact te brengen zoals in de A.A., een „organisatie” van Anonieme Alcoholisten, die elkaar steunen ten einde „droog” te blijven. Dat kan leiden tot jarenlange, misschien wel tot blijvende alcoholonthouding, zoals ik zelf meermalen heb gezien.

Ik houd het voor mogelijk, dat de beschreven patiënte weer vervallen is in haar oude kwaal. Ik hoop dat dit niet opnieuw dezelfde ernstige lichamelijke gevolgen zal hebben. Misschien is zij nu „voldoende” gewaarschuwd. De ervaring leert echter, dat zonder hulp een alcoholist in het algemeen niet van de drank af kan blijven, met alle sociale en fysieke gevolgen van dien. Zou dat de reden zijn, dat patiënte de polikliniek mijdt ondanks herhaalde oproepen? En aldus al het goede, dat haar tijdens de opname werd gedaan weer ten kwade keert? Het lijkt mij de moeite waard dit te laten nagaan. Bij voorbeeld door een maatschappelijk werkster, die ervaring heeft met alcoholisten, te vragen haar aan huis te bezoeken. Het zou de stoot naar algeheel herstel kunnen betekenen voor deze moeder met nog jonge kinderen.

Bij een volgende gelegenheid, waarbij collega DE NEELING de diagnose alcoholisme overweegt (iets dat m.i. veel te weinig gebeurt) raad ik hem aan, dit te zien als een ernstige

ziekte, die intensieve behandeling behoeft. In het geval van de beschreven patiënte zou ik tegelijk met de neuroloog tevens de psychiater in consult hebben geroepen.

Literatuur: NEELING, A. DE (1969) *Ned. T. Geneesk.* **113**, 1869.

Amsterdam, 20 oktober 1969

W. H. DE BRUIN

Uit de titel en de inhoud van het stukje komt naar mijn mening naar voren de belangrijke plaats, die werd toegekend aan het alcohol-misbruik bij het ontstaan van het ulcus pylori en de vitamine-B₁-deficiëntie.

Een bespreking van de sociaal-psychiatrische aspecten van deze patiënte en haar familie zal vele bladzijden kunnen vullen. Evenals de problematiek omtrent het alcoholisme en de behandeling ervan viel dit buiten het bestek van deze caustische mededeling.

Rotterdam, 27 oktober 1969

A. DE NEELING

BERICHTEN BUITENLAND

Duitsland

Antibioticum voor veevoer. — Sinds twintig jaar heeft men aan veevoer, wegens hun groeibevorderende werking, antibiotica toegevoegd, die ook bij mensen, hetzij therapeutisch, hetzij profylactisch worden gebruikt. Herhaaldelijk is op het risico hiervan gewezen: de mogelijkheid van resistentie-ontwikkeling bij micro-organismen, en van allergische verschijnselen bij mensen. Volgens een bericht in het *Deutsches Ärzteblatt* (8 nov. bl. 3141) heeft Hoechst thans een antibioticum ontwikkeld, flavomycine, dat uitsluitend voor de toevoeging aan veevoer is bedoeld. Het is een fosforbevattend glycolipide, dat niet verwant is aan de tot dusverre bekende antibiotica, en het behoort tot een geheel nieuwe groep van werkzame stoffen, die voor geneeskundige toepassing niet in aanmerking komen.

Groot-Brittannië

Trachoom. — Een onderzoek van een stedelijke bevolkingsgroep in de Midlands bracht aan het licht dat er zich in de laatste jaren een toeneming heeft voorgedaan van het aantal trachoomgevallen (HOWELLS e.a., *Brit. med. J.*, 18 okt. bl. 127). Het is klinisch soms moeilijk een onderscheid te maken tussen trachoom en conjunctivitis, maar de verwekker van trachoom, *Bedsonia* (van de psittacosis-lymfogranuloom-trachoomgroep) kan tegenwoordig worden gekweekt (dooierzakcultuur) en de typische celinsluitsels (lichaampjes van Halberstaedter-Prowazek) kunnen microscopisch worden aangetoond. Tot dusverre is er nog geen trachoom gevonden bij de autochtone bevolking; alle gevallen betroffen immigranten, voornamelijk uit de Punjab afkomstig; volgens een in 1964 verricht onderzoek in India is 80 pct van de bevolking in de Punjab met trachoom geïnfecteerd. De auteurs menen dat de arts bij elk geval van conjunctivitis bij een uit Azië stammende patiënt aan de mogelijkheid van trachoom moet denken.

India

Epidemie van gewelddaden. — Er heeft onlangs in India een epidemie van gewelddaden gewoed, die speciaal tegen artsen gericht waren. Er zijn artsen gedood, ernstig verwond en mishandeld. De geweldplegingen vonden meestal plaats in ziekenhuizen, poliklinieken of in spreekkamers van artsen. Groepen ontevreden patiënten, verwanten van patiënten, met grieven tegen hun artsen, familieleden en vrienden van patiënten die niet konden worden gered en stierven terwijl zij in een ziekenhuis of thuis onder medische behan-